

Raons i motivacions de l'última fornada literària catalana

Qui no mereix una pallissa!

MELCIOR COMES, PERE ANTONI PONS, JORDI ROURERA

Aquest article no és un text programàtic. Coautors del llibre de reflexió *Qui no mereix una pallissa!*, nosaltres no som els quatre genets de l'Apocalipsi, que arriben per liquidar-ho tot, ni tampoc cap banda de bavirus profetes que anunciïn un esdevenidor salvífic. En veritat, nosaltres no som quatre, sinó un i un i un i un. La nostra voluntat no és destruir ni redimir res. I no per modèstia o precaució poruga, sinó per estricta i sana lucidesa: les coses són com són i seria estèril d'entrada negar-se a veure-ho o enfadar-s'hi. No parlem de conformisme; al contrari, aquest és el punt de partida per a una gran empresa. Viurem -i treballarem- a partir del desastre i la meravella de la realitat del món, no a partir de les falses certeses d'una festa que ningú no ens va prometre.

Volem entendre el món: no volem amargar-nos, ni fer estirabots gratuïts, ni incendiar banderes, ni aixecar cada-fals. Vam deixar de treure escuma per la boca el dia que vam abandonar els bolquers. I la nostra actitud tampoc no és la d'un assedegat fiscal buscant culpables. Volem treballar perquè en tenim ganes, i volem treballar bé perquè ens sentim responsables. Volem créixer. I no perdre'ns rere les trampes criminals de l'ofuscació i l'odi. Volem créixer: aquesta és la nostra gran ambició. Créixer com a individus i com a escriptors. I sabem que, per créixer, sobretot cal voler-ho, voler-ho molt i treballar-s'ho.

És ben lluny de la nostra voluntat calar foc a res; no ens interessen les estúpides picabaralles del gremi intel·lectual o del gruix humà, sinó exclusivament la nostra capacitat de fer-nos i de fer enmig d'aquest medi. No venem programes ni proclames (ni tampoc jocs de paraules...). Esteu rient? Doncs sou dels nostres!

Reivindiquem un valor: el caràcter. Recordem la falla de l'escorpí que volia travessar el riu sobre una granota. "No", va respondre-li ella, "que em picaràs". "Com vols que et piqui si tots dos ens ofegàrem?", va insistir l'escorpí. I quan enmig del riu va alçar el fibló i va clavar-lo a l'amable llong de la granota, ella només va poder demanar, abans d'ofegar-se: "Per què ho has fet?". "No ho he pogut evitar. És el meu caràcter!", va dir l'escorpí ja engolit per les aigües... Però nosaltres creiem que si l'escorpí en veritat hagués tingut caràcter, hauria après a nedar i hauria arribat tot sol a l'altra riba.

Som escriptors i per això només tenim una obsessió: les obres, les nostres i les dels altres. No hem vingut a robar cadires ni a malparlar en obcades taules de cafè. Tampoc no volem polemitzar a la recerca d'una notorietat de gasetilla. La nostra veu no ha de repartir mala sang, perquè si ens apassiona la literatura ens apassiona igualment l'alegria. Les croades de la rancú-

nia inútil no ens sedueixen: no volem perdre el temps. Tenim una veu d'envergadura per als debats importants: no la rebaixarem. Tenim idees i verb per expressar-les: no les malgastarem. No amaguem el no-res sota una inflada profusió verbal. Tenim la convicció que, si elevem les coses, les petiteses no hi podran arribar. I sabem que tot plegat és difícil, i ens agrada.

"Naturalment, la joventut és important: lluny de la prosecta maldat inútil que acumulen els anys d'assedegada espera". Tenim present aquesta frase de Baltasar Porcel, com un emblema. Sabem que encara res no ha començat. Creiem en l'individu solitari que vol fer-se al marge de qualsevol confraria (de literats o de polítics, tant és: lluny de qualsevol cotilla i lluny de qualsevol asfixiant màscara pública). I ens fan molta menys por el fracàs i el desastre que no la maldat inútil.

Tots aquests propòsits, actituds, desigs i ambicions són la substància primordial del nostre llibre. "Qui no mereix una pallissa!", exclamem, amb la certesa, inculcada per Shakespeare, que

tothom se la mereix. Fiquem el dit fins al fons de la nafra (començant per la nostra, la que més ens cou...). Ens fa mal la manca de responsabilitat d'aquests temps nostres pusil·lànimes, i la pastosa permissivitat còmplice de tants temerosos que no s'atreveixen a assumir-se.

Assumir-se! Per refer-se a cada instant, per construir-se millor: més fort, més àgil, més alt, tot per arribar a ser torre i torrent a la vegada. Assumir-se per millorar: com a individus, com a escriptors. Amb aquest llibre oferim inquietud, desfici i energia. Veritats noves? Ja no en queden. Només una actitud i un estil, literari i vital, diferents. I un gram de sensatesa lúcida. Hem escrit un llibre a quatre veus: en cada un dels nostres textos hi habita un narrador, un poeta, un periodista, però sobretot hi desborda un home, un home alegre i preocupat. Som quatre individus que no s'adscriuen a cap escola. Parlem de cultura, de literatura, de la societat, de relacions humanes i de sentiments... Parlem del món i de la vida perquè són l'únic que tenim, l'únic que ens interessa.

L'oportunitat d'expressar-nos ens va ser donada i no la vam refusar. Com a individus. Com a escriptors. *Qui no mereix una pallissa!* està fet de la mateixa matèria amb què es forja el futur: d'oportunitats per als qui encara sàpiguen aprofitar-les.

MELCIOR COMES, PERE A. PONS I JORDI ROURERA, AUTORS DE 'QUI NO MEREIX UNA PALLISSA!' (L'ESFERA DELS LLIBRES). EL QUART COAUTOR, JOSEP PEDRALS, NO SIGNA ARTICLES D'OPINIÓ PER CONVICIONS PERSONALS

No n'hi ha prou

IGNASI GUARDANS

Aquestes darreres setmanes, Europa torna a sortir a les primeres planes dels diaris. Enmig d'un escenari difícil, entre debats sobre les perspectives financeres i sobre què cal fer després dels dos nos successius en els darrers referèndums, el Consell de la Unió Europea va decidir la setmana passada quina sortida cal donar al memoràndum lingüístic presentat fa sis mesos pel govern central. El document, que demanava a Europa un reconeixement "per a les llengües, diferents del castellà, que tenen un estatut de llengua oficial a Espanya", és un projecte sense precedents, que ens havia fet renèixer velles esperances, però que finalment no ha arribat a bon port.

Tot i això, de seguida que va difondre's l'aprovació del Consell, la notícia va desencadenar reaccions per a tots els gustos, tot i que per als qui coneixem la complexitat de la documentació europea va valer la pena esperar unes hores més per poder llegir la lletra petita de tot plegat i valorar així com s'articulava la decisió final. Tot i la bona disposició inicial, les reticències que s'havien anat sentint per part de diversos Estats ja feien preveure que la negociació no seria fàcil. I el que s'ha assolit definitivament és més quelcom simbòlic que no el pas endavant que tots havíem desitjat. Alguns podrem expressar-nos en la nostra llengua materna al plenari, i això és positiu, però el que era realment im-

portant, la comunicació amb els ciutadans en l'idioma propi, s'ha convertit en un laberint de complicacions. Aquest és el gran problema, les concessions s'articulen de manera massa complexa, són insuficients, i, segons el secretari d'Estat d'Afers Europeus, costaran 1,5 milions d'euros anuals, l'excusa perfecta per acabar d'escandalitzar la premsa de Madrid. Pel que fa a l'elevat cost d'aquest benefici tan petit, caldrà veure qui paga finalment què, en quina proporció i fins quan, i ser conscients que un cop més depenem de la bona voluntat del govern espanyol de torn per a tot plegat.

I, mentrestant, ens anunciem que el gaèlic s'ha convertit en la vint-i-unena llengua oficial de la Unió Europea, un motiu per felicitar-nos i que, inexplicablement, alguns han trobat ofensiu de cara als catalans. Els irlandesos ja es varen preocupar des del primer moment d'incloure l'*irish* al Tractat. I el problema a casa nostra és que ni el català ni el galleg ni l'euskera no hi consten. La mateixa presidència del Consell s'aferra justament a aquesta posició jurídica quan argumenta que la nostra no pot ser una llengua oficial. I, com que jurídicament és així i ens hem de moure en aquests termes, ja que no hem aconseguit ni tan sols un règim especial com el del maltès, que hauria estat millor que el que ens han concedit, l'única opció que ens queda és demanar la revisió dels tractats. Com deia l'Ovidi, "ja

no ens alimenten molles: ja volem el pa sencer". I fins llavors, no podem considerar-nos satisfets, perquè el català es mereix estar al lloc que li correspon, entre les altres llengües europees, i no en un capítol de fenòmens paranormals del continent.

És clar que no és fàcil arribar a una solució satisfactòria a Europa si no sabem resoldre la qüestió a casa. Decidir gastar-se 1,5 milions d'euros per posar en marxa un sistema sofisticadíssim i impulsar-ne una mínima presència a Europa, i al mateix temps no tenir el coratge de normalitzar abans al Congrés de Diputats i a l'administració pública la situació d'oficialitat d'aquestes mateixes llengües, no deixa de ser una contradicció per a aquest govern, encara que li reconeguem haver anat més lluny que cap dels seus predecessors. Aquest cas seria incomprensible a les cancel·lies europees, però el cert és que venim d'on venim i, per tant, a molts això ja els sembla normal. El que queda clar, doncs, és que encara tenim feina a fer i un sinuós camí per recórrer cap a un reconeixement veritable de la nostra identitat lingüística. Valorem les bones intencions, però no en tenim prou amb gracioses concessions, sinó que volem el ple exercici dels nostres drets com a ciutadans europeus.

IGNASI GUARDANS,
DIPUTAT AL PARLAMENT EUROPEU PER CIU